

**UCHWAŁA NR XXVI.169.2016
RADY MIEJSKIEJ W CHOCIANOWIE**

z dnia 29 grudnia 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Chocianów na 2017 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2016 r. poz. 446, zm. poz. 1579) i art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2016 r. poz. 487, zm. z 2015 r. poz. 1893) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2016 r. poz. 224, zm. z 2015 r. poz. 1893 oraz z 2016 r. poz. 437) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Chocianów na 2017 rok, stanowiący załącznik do uchwały.

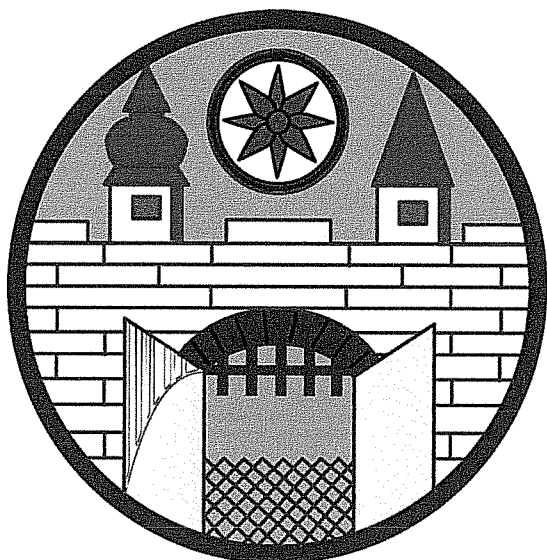
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Chocianów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2017 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Chocianowie

Krzysztof Bieszczynski

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE CHOCIANÓW
NA ROK 2017**

Chocianów, 2016 r.

Trzeźwość i wolność od narkotyków to wartości wysoko cenione przez ludzi i postrzegane w kategoriach promocji zdrowia, bezpieczeństwa społecznego i dobrobytu, to także najważniejszy obok kapitału i kwalifikacji ludzki zasób społeczny, warunkujący twórczy rozwój osobisty oraz gospodarczy kraju.

WSTĘP

Prowadzenie działalności związanej z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych zgodnie z art. 4¹ ust.1 ustawy z dnia 26.10.1982 r. (Dz. U. z 2016 r., poz.487 ze zm.) o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi należy do zadań własnych gminy. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalanych corocznie przez rady gmin. Zadaniem władnym gminy jest również podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania narkomanii. Stanowi o tym art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29.07.2005 r. (Dz. U. z 2016 r., poz.224 ze zm.) o przeciwdziałaniu narkomanii.

Z uwagi na prowadzone od lat równoległe działania na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w ramach realizacji dotychczasowych Programów, wielkość Gminy, niewielką skalę problemów narkomanii i bazę lokalową opracowany został na rok 2017 Program obejmujący wspólnie problematykę alkoholową i narkomanii. Stanowi on kontynuację programów przyjmowanych do realizacji w latach poprzednich i zawiera wytyczne do podejmowania szeroko zakrojonych działań i przedsięwzięć w zakresie profilaktyki i rozwiązywania ww. problemów oraz niwelowania zjawiska narkomanii.

Działania te winny:

- promować trzeźwość i wolność od narkotyków,
- ograniczać rozmiary problemów alkoholowych i narkomanii na terenie Gminy Chocianów,
- upowszechniać profilaktyczną działalność informacyjną, edukacyjną i terapeutyczną, w szczególności wśród dzieci i młodzieży,
- wspierać placówki oświatowe w diagnozowaniu problemu używania narkotyków i realizacji adekwatnych do potrzeb programów profilaktycznych,
- zwiększać dostępność pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- zmierzać w kierunku skutecznej pomocy rodzinom, w tym podnoszenia poziomu wiedzy na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych, rozpoznawania zagrożenia i możliwości zapobiegania zjawisku,
- wspomagać rodziców, placówki oświatowe w procesach wychowawczych dzieci i młodzieży m.in. poprzez realizację programów profilaktycznych,
- zmierzać do minimalizowania zjawiska przemocy,
- stwarzać warunki do aktywnego spędzania wolnego czasu,
- pogłębiać współpracę z placówkami, instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami podejmującymi działania profilaktyczne,
- zmierzać w kierunku minimalizowania zjawiska sięgania przez dzieci i młodzież po narkotyki, w tym w szczególności po coraz popularniejsze tzw. narkotyki miękkie i dopalacze,
- nieść pomoc osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków i innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapii, zwalnianych z zakładów karnych, osobom podlegającym wykluczeniu społecznemu i znajdującym się w sytuacji ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.

Realizatorem Programu w 2017 roku będzie Urząd Miasta i Gminy w Chocianowie poprzez pracownika pełniącego rolę koordynatora ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, ściśle współpracujący w tym zakresie z Miejsko-Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chocianowie.

Program wychodząc naprzeciw nowoczesnemu podejściu do problematyki alkoholowej i narkomanii, wykorzystując sprzyjające współcześnie warunki do podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, w swoich założeniach:

- wykorzystuje fakt decentralizacji działań, uwzględniającej rosnącą odpowiedzialność społeczności lokalnej i jej liderów za kształtowanie polityki wobec problemu nadużywania alkoholu oraz zażywania narkotyków,
- rezygnuje z terminu walki z alkoholizmem na rzecz terminologii rozwiązywanie problemów alkoholowych, traktując uzależnienie jako chorobę,
- uwzględnia fakt, że źródłem problemów staje się każde nadużywanie alkoholu i stosowanie innych środków odurzających,
- docenia wagę działań profilaktycznych, służących rozwiązywaniu aktualnych i przyszłych problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii.

Ponieważ alkohol zajmuje trwałe miejsce w życiu człowieka, towarzysząc mu w różnych okolicznościach i służąc do określonych celów, problemy związane z jego nadużywaniem występować będą zawsze w każdej społeczności. Dodatkowym, coraz powszechniejszym zjawiskiem staje się używanie, w szczególności przez dzieci i młodzież innych środków odurzających, w tym tzw. narkotyków miękkich i dopalaczy. Panujące powszechnie przekonanie, że środki te nie doprowadzają do uzależnienia skutkuje coraz większą rzeszą chętnych do eksperymentowania z nimi. Wyeliminowanie owych problemów jest wręcz niemożliwe, zważywszy choćby na powszechną dostępność alkoholu, jego promocję z racji określonych zysków, specyfikę choroby alkoholowej lub uzależnienia od środków zmieniających świadomość. W związku z powyższym Program zakłada zmniejszenie problemów związanych z korzystaniem z ww. substancji.

Nie mogąc skutecznie powstrzymać negatywnych zjawisk towarzyszących przemianom naszej rzeczywistości i wyeliminować całkowicie ryzyka związanego z zagrożeniem zdrowia w zakresie alkoholizmu i narkomanii. Program podkreśla rolę właściwych działań informacyjno-edukacyjno-profilaktycznych oraz terapeutycznych sprzyjających warunkom, w których dobrowolny, własny i świadomy wybór zmniejszy skalę zagrożenia. Konieczne jest w tym przypadku aktywne współdziałanie wszystkich placówek, instytucji, stowarzyszeń, organizacji i lokalnych liderów, jak również uczniów i ich rodziców. W nowej rzeczywistości społecznej, połączonej z generalnym przeobrażeniem stylu myślenia, rodzi się potrzeba tworzenia nowych, skutecznych motywacji osobowych, popartych odpowiednimi propozycjami kulturalnymi, oświatowymi, wychowawczymi, sportowymi jak również medycznymi, psychologicznymi i terapeutycznymi.

Działalność związana z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii musi być obliczana na wiele lat, zwłaszcza w stale zmieniającej się rzeczywistości społecznej, aby mogła przynieść trwałe efekty.

ROZDZIAŁ I

GLÓWNE ZAŁOŻENIA I PODSTAWOWE CELE PROGRAMU

Dokumentem tworzącym podstawę do szeroko zakrojonych działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opracowywany przez Państwową Agencję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wytycza on główne zadania dla administracji państwowej, a także formułuje podstawowe cele stanowiące ramy działania w tym zakresie m.in. samorządów gminnych. W zakresie narkomanii dokumentem tworzącym podstawę do działań na rzecz przeciwdziałania narkomanii jest Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom, główne założenia Programu tworzone są w oparciu o diagnozy najważniejszych problemów w kraju w zakresie alkoholizmu i narkomanii, z którymi również boryka się społeczeństwo Gminy Chocianów. Dotyczą one w szczególności:

- 1) szkód występujących u osób używających i nadużywających alkoholu i narkotyków (samozniszczenie, uszkodzenie zdrowia, nadumieralność, zaburzenia rozwoju psychofizycznego, szczególnie wśród dzieci i młodzieży),
- 2) szkód występujących u członków rodzin alkoholowych i borykających się z narkomanią (schorzenia psychosomatyczne i zaburzenia emocjonalne spowodowane chronicznym stresem, demoralizacja, ubóstwo, obniżenie szans na rynku pracy, zaburzenia prawidłowego rozwoju osobowego i edukacyjnego),
- 3) alkoholowej dezorganizacji środowiska pracy (absencja, wypadki, obniżenie wydajności, a także wzrost alkoholowej populacji bezrobotnych),
- 4) naruszania prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe i używające narkotyki,
- 5) naruszania prawa związanego z obrotem alkoholem i nielegalnym handlem narkotykami,
- 6) niekorzystnych zmian w strukturze spożywania napojów alkoholowych i używania narkotyków (wzrost spożycia alkoholu przez kobiety i młodzież, wzrostu koncentracji spożycia, wzrost liczby dzieci i młodzieży sięgającej po narkotyki).

Doświadczenia nabywane w trakcie realizacji konkretnych zadań i przedsięwzięć nakreślanych w Programach, przyjmowanych do realizacji w minionych latach, wspólnie przeprowadzane diagnozy najważniejszych problemów alkoholowych, diagnozy lokalnych potrzeb społecznych w zakresie szeroko rozumianej profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, pozwalają wytyczać podstawowe cele, do których należą:

1. Zmniejszanie ilości alkoholu spożywanego przez dzieci i młodzież na terenie Gminy Chocianów.

Metody:

- 1) ograniczanie możliwości zakupu i spożywania alkoholu przez nieletnich poprzez:
 - prowadzenie instruktaży i szkoleń dla kierowników i pracowników punktów sprzedaży alkoholu,
 - kampanię edukacyjną promującą trzeźwy styl życia młodzieży oraz motywację społeczności dorosłych do interweniowania w sklepach w przypadku stwierdzenia naruszania zasad zakazu sprzedaży alkoholu,
 - działania kontrolne w zakresie przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi,

- cofanie zezwoleń na handel napojami alkoholowymi.

2. Zmniejszanie liczby przypadków sięgania przez dzieci i młodzież po środki zmieniające świadomość, w tym narkotyki i dopalacze.

Metody:

- 1) ograniczanie możliwości rozpowszechniania środków odurzających poprzez:
 - prowadzenie instruktaży i szkoleń dla pracowników placówek oświatowych oraz rodziców,
 - rozpowszechnianie literatury fachowej,
 - prowadzenie kampanii edukacyjnych,
 - zdecydowane interwencje w przypadkach sygnałów dotyczących „dilerki”.
- 2) wspieranie działalności Chocianowskiego Centrum Profilaktyki, zwanego dalej „Centrum”:
 - wdrażanie programów informacyjnych, edukacyjnych i profilaktycznych,
 - współpraca z instytucjami, organizacjami społeczno-politycznymi i kościołami różnych wyznań w zakresie edukacji społecznej,
 - realizacja programu aktywizacji społecznej młodzieży poprzez bezpośredni jej udział w przygotowaniach i przeprowadzeniu tematycznych imprez integracyjno-środowiskowych.

3. Zmniejszanie ilości nowych przypadków uzależnień.

Metody:

- 1) uczenie wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia,
- 2) kształtowanie umiejętności kontrolowania rozmiarów i wzorców picia,
- 3) zwiększanie skuteczności interwencji wobec zaburzeń zachowania, wynikających z nadmiernego picia i używania narkotyków
- 4) współpraca z innymi podmiotami w zakresie wczesnego rozpoznawania i szybkiego reagowania,
- 5) edukacja i szkolenia dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą,
- 6) prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień – w „Centrum”,
- 7) promowanie działalności grup samopomocowych.

4. Zmniejszanie śmiertelności i degradacji psychofizycznej osób uzależnionych.

Metody:

- 1) zwiększanie dostępności oddziaływań terapeutycznych,
- 2) wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy,
- 3) zwiększanie skuteczności działań interwencyjno-motywacyjnych,
- 4) zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych, w tym dla osób zagrożonych uzależnieniem od narkotyków.

5. Zmniejszanie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych używaniem i nadużywaniem alkoholu oraz innych środków odurzających.

Metody:

- 1) edukacja społeczna na temat sytuacji i czynników ryzyka oraz sposobów zapobiegania zagrożeniom alkoholowym i narkotykowym,
- 2) prowadzenie działalności Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień – w „Centrum”,
- 3) współpraca z placówkami medycznymi – realizacja programu badań profilaktycznych pod kątem uszkodzeń zdrowia spowodowanych używaniem i nadużywaniem alkoholu,

4) współpraca z placówkami oświatowymi.

6. Zmniejszanie ilości i dolegliwości zaburzeń życia.

Metody:

- 1) zwiększanie skuteczności interwencji wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny,
- 2) zwiększanie skuteczności i dostępności zorganizowanych form pomocy psychospołecznej dla członków rodzin alkoholowych i uwikłanych w problem narkomanii,
- 3) wspieranie stowarzyszeń samoobrony i środowiskowych grup społecznej obrony przed przemocą,
- 4) współpraca z ośrodkami interwencji kryzysowej,
- 5) stała współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- 6) działalność telefonu pierwszego kontaktu (telefon zaufania).

7. Zmniejszanie ilości wypadków i strat ekonomicznych spowodowanych nietrzeźwością w miejscu pracy.

Metody:

- 1) edukacja pracowników nadzoru w zakresie wczesnego rozpoznawania uzależnienia i szybkiej interwencji,
- 2) ułatwianie pracownikom kontaktu z profesjonalnymi placówkami odwykowymi,
- 3) kampanie edukacyjne w miejscu pracy i prasie lokalnej.

8. Zmniejszanie udziału nietrzeźwości wśród przyczyn naruszenia prawa i porządku publicznego oraz zmniejszenie przypadków przestępczości związanej z narkotykami.

Metody:

- 1) stała współpraca z Policją;
- 2) prowadzenie działań terapeutycznych wobec sprawców przestępstw i wykroczeń związanych z nadużywaniem alkoholu i używaniem narkotyków.

9. Zmniejszanie rozmiaru naruszeń prawa na rynku alkoholowym.

Metody:

- 1) rozszerzenie zakresu kontroli obrotu napojami alkoholowymi,
- 2) rozszerzenie zakresu interwencji wobec łamania przepisów ustawy.

10. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.

Metody:

- 1) wdrażanie do życia społecznego postaw prowadzących do racjonalnej kontroli nad obecnością alkoholu i narkotyków w życiu codziennym,
- 2) budowanie akceptacji społecznej dla koniecznych decyzji ograniczających dostępność do narkotyków i zmniejszających swobodę konsumpcji alkoholu,
- 3) edukacja,
- 4) rozpowszechnianie działalności grup samopomocowych,
- 5) realizacja programu aktywizacji społecznej młodzieży,

6) podnoszenie poziomu wiedzy społecznej na temat problemów związanych z używaniem narkotyków i innych środków psychoaktywnych.

11. Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji Programu.

Metody:

- 1) działalność Chocianowskiego Centrum Profilaktyki (zajęcia socjoterapeutyczne, punkt konsultacyjny, środowiskowe grupy wsparcia),
- 2) wykorzystywanie zasobów merytorycznych i organizacyjnych,
- 3) wspieranie podmiotów zajmujących się szeroko rozumianą profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- 4) pozyskiwanie do współpracy osób posiadających specjalistyczne kwalifikacje mogących realizować zadania z zakresu profilaktyki,
- 5) współpraca z pedagogami szkolnymi i nauczycielami,
- 6) tworzenie warunków umożliwiających działalność grup samopomocowych,
- 7) pogłębianie wiedzy na temat psychospołecznych uwarunkowań narkomanii oraz skutecznych strategii profilaktycznych,
- 8) zwiększanie liczby kompetentnych realizatorów działań profilaktycznych,
- 9) zwiększanie liczby i zróżnicowanie dostępnych programów profilaktycznych uwzględniających problematykę zapobiegania narkomanii.

ROZDZIAŁ II NAJWAŻNIEJSZE KIERUNKI I SPOSOBY DZIAŁANIA

Najważniejsze kierunki i sposoby działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, odzwierciedlone następnie w szczegółowym harmonogramie realizacji zadań, dotyczą w szczególności realizacji następujących zadań i przedsięwzięć:

1. Zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz inne działania na rzecz tych osób:
 - a) propagowanie nauki wczesnego rozpoznawania symptomów wskazujących na proces uzależnienia oraz kształcenie umiejętności kontrolowania rozmiarów i wzorców picia oraz używania narkotyków i innych środków psychoaktywnych,
 - b) dostarczanie osobom uzależnionym podstawowych informacji dotyczących choroby alkoholowej i uzależnienia od narkotyków (jej specyfiki, objawów, przebiegu groźnych skutków), poprzez:
 - wskazywanie możliwości podjęcia leczenia uzależnienia ze wskazaniem powszechnie stosowanych form oraz najbliższych, powszechnie dostępnych placówek leczenia odwykowego, grup samopomocowych i poradni odwykowych,
 - kształtowanie umiejętności radzenia sobie z nawrotami choroby alkoholowej i funkcjonowania w abstynencji,
 - c) wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy (prowadzenie zajęć terapeutycznych dla grup samopomocowych i grup wzajemnego wsparcia, w tym ofiar przemocy domowej, specjalistycznych programów profilaktycznych wśród członków grup samopomocowych, organizowanie obozów terapeutycznych),
 - d) kierowanie osób zgłaszanych do obowiązkowego leczenia odwykowego na spotkania terapeutyczne lokalnych grup samopomocowych,
 - e) umożliwienie korzystania z usług psychologa, terapeuty, prawnika, itp.,

- f) funkcjonowanie bezpłatnego i powszechnie dostępnego telefonu zaufania,
- g) prowadzenie profesjonalnego punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób współuzależnionych,
- h) próba utworzenia grupy samopomocowej AA na terenie wiejskim,
- j) stałe diagnozowanie środowiska w zakresie problematyki alkoholowej i narkomanii.

2. Udzielanie pomocy członkom rodzin, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii:

- a) wspieranie i promowanie samopomocowych grup wsparcia, w szczególności kobiet i dzieci – ofiar przemocy domowej,
- b) wspieranie i organizowanie programów terapeutycznych, obejmujących naukę radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, postępowania wobec sprawców przemocy oraz programów dla dzieci i młodzieży z grup tzw. „wysokiego ryzyka”,
- d) dostarczanie członkom rodzin informacji dotyczących problematyki współuzależnienia, możliwości podjęcia leczenia, pomocy psychospołecznej i prawnej w przypadku doświadczania przemocy,
- e) prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób współuzależnionych oraz ofiar przemocy domowej,
- f) funkcjonowanie telefonu zaufania,
- g) organizowanie lokalnych kampanii edukacyjnych, oraz innych form działania, np. treningów interpersonalnych, asertywności, komunikacji małżeńskiej.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- a) wdrażanie programów informacyjnych, edukacyjnych, socjoterapeutycznych i terapeutycznych wśród całej populacji dzieci i młodzieży uczącej się,
- b) wdrażanie na bazie placówek oświatowych specjalnych programów uwzględniających w swojej konstrukcji prowadzenie pozalekcyjnych zajęć promujących zdrowy styl życia, zwiększanie aktywności fizycznej, ukazywanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego,
- c) podejmowania działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- d) wspieranie inicjatyw dzieci i młodzieży oraz organizacji pozarządowych dotyczących stwarzania alternatywnych form spędzania czasu wolnego,
- e) tworzenie warunków sprzyjających powstrzymaniu się od spożywania alkoholu i sięgania po inne środki odurzające (różne formy wypoczynku i spędzania czasu wolnego),
- f) współpraca z instytucjami, placówkami i kościołami różnych wyznań oraz osobami fizycznymi w zakresie wdrażania innych wartościowych technologii profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców,
- g) prowadzenie kampanii edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży ograniczających spożycie alkoholu przez nieletnich i używanie innych substancji odurzających,
- i) wprowadzanie programów edukacyjnych dla rodziców i wychowawców w zakresie pomagania młodzieży w powstrzymaniu się od stosowania środków zmieniających świadomość i utrzymywania abstynencji,
- l) wspieranie i organizowanie programów i akcji środowiskowych: happeningów, imprez rekreacyjno-sportowych, spektakli teatralnych, koncertów muzycznych – jako

aktywnych form profilaktyki adresowanej do wszystkich grup wiekowych, w tym do osób działających w subkulturach.

4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji, stowarzyszeń i osób fizycznych służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii:

- a) wspieranie inicjatyw mających na celu budowanie zaplecza profilaktycznego i terapeutycznego w Gminie (dofinansowywanie szkoleń),
- b) wspieranie działalności placówek leczenia odwykowego, z których usług korzystają mieszkańcy Gminy Chocianów,
- c) współpraca z placówkami leczenia odwykowego i poradniami odwykowymi,
- d) współpraca ze Stowarzyszeniem Rodzin Katolickich, Caritas, Parafią Rzymsko-Katolicką, Oratorium Młodzieżowym, kościołami różnych wyznań, placówkami oświatowymi, radami sołeckimi, placówkami kulturalno-oświatowymi, placówkami służby zdrowia i innymi placówkami, organizacjami i stowarzyszeniami, pragnącymi działać na rzecz profilaktyki,
- e) stała współpraca z grupą samopomocową AA „Jaskółka” w Chocianowie oraz innymi grupami samopomocowymi i grupami wsparcia,
- f) czuwanie nad prawidłowym funkcjonowaniem Chocianowskiego Centrum Profilaktyki i profesjonalnych punktów konsultacyjnych ,
- g) zlecenie realizacji zadań wynikających z Programu organizacjom pozarządowym i osobom fizycznym na drodze:
 - zleceń przedmiotowych,
 - konkursów ofert programowych,
 - dotacji podmiotowych,
- h) inicjowanie powstawania nowych grup samopomocowych i grup wsparcia oraz stała z nimi współpraca

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego i inne działania w tym zakresie:

- a) przestrzeganie zasad prawidłowego wypełniania wniosków o wydanie zezwolenia,
- b) przestrzeganie zasad wydawania zezwoleń na sprzedaż alkoholu,
- c) przeprowadzanie działań kontrolnych w zakresie przestrzegania przez podmioty gospodarcze zasad i warunków korzystania z zezwolenia,
- d) dostarczanie kompletu przepisów prawnych dotyczących zasad związanych z obrotem napojami alkoholowymi w momencie wydawania zezwolenia,
- e) informowanie właścicieli podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych o konieczności gromadzenia wyodrębnionych informacji na temat wartości obrotu napojami alkoholowymi w danym roku kalendarzowym,
- f) zobowiązanie właścicieli podmiotów gospodarczych do umieszczania tabliczek informacyjnych o zakazie spożywania alkoholu w sklepach i ich okolicach, zakazie sprzedaży alkoholu nieletnim, nietrzeźwym, pod zastaw i na kredyt oraz wywieszek dotyczących numeru zezwolenia oraz warunków określonych w zezwoleniu,
- g) informowanie społeczeństwa o istniejących regulacjach prawnych w zakresie obrotu napojami alkoholowymi,
- h) monitorowanie interwencji Policji oraz służb porządkowych wobec nielegalnego handlu i łamania przepisów ustawy,
- i) propagowanie sprzedaży napojów alkoholowych o niskiej zawartości alkoholu oraz innych bezalkoholowych odpowiedników,

- j) zobowiązanie podmiotów gospodarczych do stałej współpracy z właściwymi służbami, w celu zachowania porządku w miejscach sprzedaży i najbliższych okolicach,
- k) prowadzenie zgodnej z Programem polityki dotyczącej liczby punktów sprzedaży alkoholu oraz wydawania zezwoleń.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego oraz inne działania w tym zakresie, pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym:

- a) prowadzenie działań związanych z integracją społeczną,
- b) stała współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej - w zakresie diagnozowania problematyki i udzielania pomocy materialnej,
- c) stwarzanie warunków ułatwiających uzyskanie zatrudnienia czy lokalu mieszkalnego - nawiązanie stałego kontaktu z przedstawicielami firm, właściwymi urzędami i placówkami.

ROZDZIAŁ III KONTROLA REALIZACJI I FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja zadań nakreślonych w Programie będzie oceniana na podstawie:

1. analizy efektów realizowanych zadań,
2. oceny wykonywanych zadań ujętych w „Szczegółowym harmonogramie” na dany rok kalendarzowy.

Środki finansowe na realizację Programu zabezpieczane są w budżecie Gminy Chocianów w dziale 851 „Ochrona Zdrowia” rozdziale 85154 „Przeciwdziałanie alkoholizmowi” oraz rozdziale 85153 „Przeciwdziałanie narkomanii”.

Finansowanie Programu odbywa się w ramach:

- środków własnych gminy,
- dodatkowych środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wnoszonych corocznie na terenie Gminy Chocianów przez wszystkie podmioty gospodarcze prowadzące sprzedaż napojów alkoholowych.

Zadania realizowane w ramach Programu mogą być również finansowane z dotacji celowych Pełnomocnika Wojewody ds. Uzależnień oraz środków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także zapisów, darowizn i innych wpływów od osób prawnych i fizycznych.

ROZDZIAŁ IV ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW MIEJSKO-GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W CHOCIANOWIE.

1. Za udział w posiedzeniu członkom Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie w wysokości 12 % minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego od dnia 01.01.2017 r.
2. Przewodniczącemu Komisji za prowadzenie posiedzenia przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie w wysokości 14 % minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego od dnia 01.01.2017 r.
3. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 i 2 wypłacone będzie na podstawie podpisanej listy obecności stwierdzającej udział w posiedzeniu.

ROZDZIAŁ V
SZCZEGÓŁOWY HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ WRAZ
Z PRELIMINARZEM KOSZTÓW NA 2017 ROK

L.p.	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNY	TERMIN REALIZACJI
1	2	3	4	5
I.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz inne działania na rzecz tych osób	1. Propagowanie nauki wczesnego rozpoznawania uzależnienia.	M-G Komisja Koordynator przeszkolone osoby	Cały 2017 rok
2. Prowadzenie punktu informacyjnego.		Koordynator	Cały 2017 rok	
3. Współpraca z lokalnymi grupami samopomocowymi w zakresie wspólnego udzielania pomocy osobom uzależnionym od alkoholu (grupa AA „Jaskółka”).		M-G Komisja Koordynator członkowie grup samopomocowych	Cały 2017 rok	
4. Zwiększanie dostępności niezbędnych oddziaływań terapeutycznych: - współudział w finansowaniu działań terapeutycznych, - dofinansowywanie programów i działań terapeutycznych, - działania wobec osób uzależnionych (wywiady środowiskowe, badania przez biegłych, kierowanie wniosków do sądu).		M-G Komisja Koordynator Burmistrz Miasta i Gminy realizatorzy programów przedstawiciele placówek lecznictwa odwykowego	W zależności od potrzeb i możliwości w 2017 roku	
5. Prowadzenie działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków		M-G Komisja Burmistrz Miasta i Gminy realizator zadania	Cały 2017 rok	
6. Organizowanie szkoleń osób tzw. „pierwszego kontaktu”.		M-G Komisja Koordynator	Według potrzeb w trakcie 2017 roku	
7. Organizowanie szkoleń doskonalących dla członków MG		M-G Komisja	Według potrzeb	

		Komisji.	Koordynator	w trakcie 2017 roku
		8. Aktualizowanie diagnoz problemów alkoholowych w środowisku lokalnym.	M-G Komisja Koordynator	Według potrzeb w 2017 roku
		9. Dofinansowanie szkoleń dla osób pracujących w punktach konsultacyjnych w zakresie pracy z osobami uzależnionymi od alkoholu.	Burmistrz Miasta i Gminy M-G Komisja Koordynator	Według potrzeb w 2017 rok
		10. Zakup pomocy dydaktycznych i materiałów informacyjno-źródłowych na potrzeby punktów konsultacyjnych i świetlicy socjoterapeutycznej.	M-G Komisja Koordynator	Według potrzeb w 2017 roku
		11. Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (publikacje, broszury, miesięczniki) na potrzeby wszystkich placówek współpracujących z MG Komisją.	M-G Komisja Koordynator	Według potrzeb w 2017 roku
II.	Udzielanie rodzinom, w których występują uzależnienia od alkoholu i narkotyków pomocy psychospołecznej i prawnej	1. Promowanie i wspieranie grup samopomocowych i grup wsparcia	M-G Komisja liderzy Grup	Cały 2017 rok
		2. Prowadzenie działalności punktu informacyjnego dla osób współuzależnionych, ofiar przemocy i członków rodzin z problemem uzależnień	Koordynator M-G Komisja	Cały 2017 rok
		3. Zwiększanie dostępności oddziaływań terapeutycznych dla osób współuzależnionych, członków rodzin z problemem narkomanii i ofiar przemocy oraz dzieci i młodzieży – grupy „podwyższonego ryzyka”:	M-G Komisja Koordynator realizatorzy programów	Według potrzeb w 2017 roku
		4. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób współuzależnionych i członków ich rodzin.	Burmistrz Miasta i Gminy M-G Komisja Realizator zadania	Cały 2017 rok
		5. Współpraca z placówkami i osobami fizycznymi działającymi na rzecz osób z rodzin z problemem alkoholowym i problemem narkomanii oraz z Zespołem Interdyscyplinarnym na rzecz ofiar przemocy.	M-G Komisja Koordynator realizatorzy programów	Według potrzeb w 2017 roku
		6. Organizowanie szkoleń osób tzw. „pierwszego kontaktu” w zakresie przeciwdziałania przemocy.	M-G Komisja Koordynator	Według potrzeb w 2017 roku
		7. Organizowanie kampanii edukacyjnych na rzecz niwelowania	M-G Komisja Koordynator	Cały 2017 rok

		zjawiska przemocy i narkomanii.	liderzy Kierownicy placówek kulturalno-oświatowych redaktorzy publikacji	
		8. Współpraca z instytucjami, placówkami, stowarzyszeniami i kościołami różnych wyznań w zakresie niesienia pomocy członkom rodzin z problemem alkoholowym, narkomanii i doświadczających przemocy.	M-G Komisja Koordynator Przedstawiciele placówek	Cały 2017 rok
		9. Organizowanie szkoleń i kursów specjalistycznych zwiększających kompetencje w zakresie pomagania ofiarom przemocy.	M-G Komisja Koordynator	Według potrzeb i możliwości w 2017 roku
		10. Zakup materiałów źródłowych na potrzeby realizacji ww. zadań.	Koordynator	Według potrzeb w 2017 roku
III.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży	1. Wdrażanie programów informacyjnych, edukacyjnych, profilaktycznych, terapeutycznych oraz programów uwzględniających pozalekcyjne zajęcia sportowe.	M-G Komisja Koordynator Burmistrz Miasta i Gminy Dyrektorzy szkół pedagodzy wychowawcy szkolni realizatorzy programów	Przez cały 2017 rok
		2. Wspieranie działań dzieci i młodzieży promujących trzeźwość i wolność od narkotyków szczególnie w środowiskach podwyższonego ryzyka.	M-G Komisja liderzy lokalni	Według potrzeb w 2017 roku
		3. Wspieranie działań promujących zdrowy styl życia oraz form spędzania czasu wolnego zarówno wśród dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym i narkomanii.	M-G Komisja Koordynator organizatorzy inicjatorzy przedsięwzięć	Według potrzeb w 2017 roku
		4. Organizowanie i dofinansowywanie różnych form wypoczynku dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i narkomanii, dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo.	M-G Komisja Burmistrz Miasta i Gminy Koordynator pozyskani realizatorzy wypoczynku, placówki	Według potrzeb w 2017 roku

			świadczące usługi w tym zakresie realizatorzy programów profilaktycznych	
		5. Stała współpraca z instytucjami, placówkami, stowarzyszeniami i kościołami różnych wyznań w zakresie podejmowania działań profilaktycznych na rzecz dzieci i młodzieży.	M-G Komisja Burmistrz Miasta i Gminy Koordynator przedstawiciele placówek	Według potrzeb w 2017 roku
		6. Prowadzenie kampanii edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży oraz rodziców.	M-G Komisja Koordynator kierownicy placówek wychowawcy Rodzice	Cały 2017 rok
		7. Prowadzenie działalności Chocianowskiego Centrum Profilaktyki, w tym w szczególności świetlicy socjoterapeutycznej (utrzymanie, wyposażanie lokalu, zajęcia, w tym zajęcia realizowane w placówkach oświatowych i innych placówkach).	Burmistrz Miasta i Gminy MG Komisja Koordynator realizatorzy zajęć zatrudnione osoby	Cały 2017 rok
		8. Wspieranie i organizowanie programów i akcji środowiskowych (happeningi, spektakle, koncerty i inne).	M-G Komisja Koordynator realizatorzy konkursów	W zależności od inicjatyw i potrzeb w 2017 roku
		9. Organizowanie konkursów dla dzieci i młodzieży z zakresu zapobiegania patologiom i szeroko rozumianej profilaktyki.	CHOK Placówki oświatowe	Cały 2017 rok
		10. Zakup materiałów źródłowych i pomocy dydaktycznych na realizację ww. zadań.	Koordynator	Według potrzeb w 2017 roku
		11. Dofinansowywanie szkoleń i różnych kursów dla określonych grup zawodowych w zakresie pracy terapeutycznej z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym.	M-G Komisja Koordynator realizatorzy szkoleń	Według potrzeb w 2017 roku
		12. Dofinansowanie programów terapeutycznych dla rodziców w zakresie rozwijania umiejętności interpersonalnych oraz rozmawiania z dziećmi na tematy związane ze środkami zmieniającymi świadomość.	M-G Komisja Koordynator realizatorzy programów	Według potrzeb w 2017 roku
IV	Wspomaganie działalności instytucji, organizacji, stowarzyszeń, grup	1. Wspieranie, promowanie i dofinansowywanie inicjatyw oddolnych mieszkańców Gminy, w tym w szczególności	M-G Komisja Koordynator inicjatorzy przedsięwzięć	Według potrzeb 2017 rok

samopomocowych i osób fizycznych służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii	społeczności wiejskich służących stwarzaniu warunków do alternatywnego spędzania czasu wolnego.		
	2. Wsparcie lokalowe, materialne i edukacyjne istniejących grup samopomocowych.	M-G Komisja Burmistrz Miasta i Gminy Koordynator członkowie grup	Cały 2017 rok
	3. Wspomaganie inicjatyw budujących zaplecze terapeutyczne w Gminie – pozyskiwanie i kształcenie osób działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i szeroko rozumianej profilaktyki.	M-G Komisja Koordynator zainteresowane osoby	Według potrzeb w 2017 roku
	4. Wspieranie placówek odwykowych, z których korzystają mieszkańcy Gminy (programy terapeutyczne).	Burmistrz Miasta i Gminy M-G Komisja Koordynator	Według potrzeb i możliwości w 2017 roku
	5. Stała współpraca z instytucjami, placówkami, stowarzyszeniami i osobami fizycznymi realizującymi zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.	M-G Komisja Koordynator zainteresowane osoby	Cały 2017 rok
	6. Zlecenie realizacji zadań wynikających z programu w drodze: - zleceń przedmiotowych,	Burmistrz Miasta i Gminy M-G Komisja	Według potrzeb i możliwości w 2017 roku

		- konkursu ofert programowych, - dotacji podmiotowych.		
		7. Działania zmierzające w kierunku dofinansowywania akcji letnich dla dzieci (noszących przesłanki akcji o charakterze profilaktycznym) z rodzin z problemem alkoholowym, niewydolnych wychowawczo i dysfunkcyjnych.	Koordinator M-G Komisja inicjatorzy	Według potrzeb przez cały 2017 rok
V.	Podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów określonych w art.13 ¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego i inne działania w tym zakresie.	1. Prowadzenie lokalnej polityki zmierzającej do ograniczania dostępności alkoholu.	Burmistrz Miasta i Gminy Rada Miejska M-G Komisja	Cały 2017 rok
		2. Inicjowanie działań kontrolnych wobec podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.	M-G Komisja zespół kontrolny	Cały 2017 rok
		3. Instruktaż właścicieli podmiotów gospodarczych oraz ich pracowników w zakresie obowiązujących zasad obrotu napojami alkoholowymi.	M-G Komisja zespół kontrolny pracownik Urzędu Miasta i Gminy w ramach wypełnianych obowiązków służbowych	Cały 2017 rok Przy wydawaniu zezwoleń Podczas działań kontrolnych
		4. Informowanie ogółu społeczeństwa o istniejących uregulowaniach prawnych w zakresie obrotu napojami alkoholowymi.	M-G Komisja lokalne media	Cały 2017 rok

		5. Inicjowanie i wprowadzanie współpracy podmiotów gospodarczych z właściwymi służbami porządkowymi w celu zachowywania porządku w miejscach sprzedaży alkoholu.	M-G Komisja właściciele sklepów Policja	Cały 2017 rok
VI.	Wspieranie zatrudnienia socjalnego oraz inne działania, w tym pomoc społeczna osobom uzależnionym od narkotyków i członkom ich rodzin, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym	1. Umożliwianie osobom uzależnionym stałego kontaktu z punktem konsultacyjnym ds. uzależnień oraz poradnią rodzinną.	M-G Komisja Koordynator realizator zadania	Cały 2017 rok
		2. Umożliwianie osobom uzależnionym stałego kontaktu z samopomocowymi grupami trzeźwościowymi oraz stowarzyszeniami trzeźwościowymi.	M-G Komisja Koordynator realizator zadania	Cały 2017 rok
		3. Umożliwianie uczestnictwa w programach terapeutycznych dotyczących np. utrzymywania abstynencji czy nawrotów w chorobie alkoholowej i narkomanii.	M-G Komisja Koordynator	Cały 2017 rok
		4. Ułatwianie kontaktu z profesjonalistami w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej.	M-G Komisja Koordynator Realizator zadania	Cały 2017 rok
		5. Działania na rzecz młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.	M-G Komisja Koordynator	Cały 2017 rok
		6. Stała współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej - w zakresie diagnozowania problematyki uzależnień i innych patologicznych zachowań.	M-G Komisja Koordynator	Cały 2017 rok
		7. Stwarzanie warunków ułatwiających uzyskanie zatrudnienia czy lokalu mieszkalnego - nawiązanie stałego kontaktu z przedstawicielami firm i właściwymi urzędami i placówkami.	M-G Komisja Koordynator Przedstawiciele placówek	Cały 2017 rok
VII	Działalność Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1. Organizacja pracy Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:	M-G Komisja Przewodniczący Komisji Prezydium Komisji Sekretarz Komisji Koordynator	Cały 2017 rok Zgodnie z „Zasadami organizacji i funkcjonowania” oraz według potrzeb

oraz Koordynatora Gminnego Programu	<ul style="list-style-type: none"> - posiedzenia MG Komisji, - posiedzenia i spotkania zespołów stałych MG Komisji realizujących konkretne zadania, - spotkania zespołów pomocniczych, - działania kontrolne rynku alkoholowego; - działania wstępne dotyczące kierowania na leczenie odwykowe (rozmowy interwencyjno-motywacyjne). - udział w szkoleniach i naradach. 		
	2.Inicjowanie, nadzorowanie i opiniowanie realizacji zadań nakreślonych w „Gminnym Programie” – ścisła współpraca z Koordynatorem.	M-G Komisja Prezydium Komisji Przewodniczący Komisji	Cały 2017 rok
	3.Opracowanie projektu Programu na 2018 rok wraz z harmonogramem realizacji zadań i preliminarzem kosztów.	M-G Komisja Koordynator	IV kwartał 2017 roku
	4.Diagnozowanie problemów alkoholowych w Gminie umożliwiające podejmowanie konkretnych działań naprawczych i profilaktycznych.	M-G Komisja Koordynator	Cały 2017 rok

PRELIMINARZ KOSZTÓW – ZESTAWIENIE OGÓLNE

Lp.	Zadania	Planowany koszt realizacji *
1.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i inne działania na rzecz tych osób oraz dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkotyków i osób zagrożonych uzależnieniem.	35.000 zł, w tym 2.000 zł na przeciwdziałanie narkomanii
2.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą i inne działania na rzecz tych osób oraz pomocy rodzinom, w których występuje problem narkomanii.	36.000 zł, w tym 2.000 zł na przeciwdziałanie narkomanii
3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych oraz innych działań na rzecz dzieci i młodzieży.	64.000 zł, w tym 3.000 zł na przeciwdziałanie narkomanii
4.	Wspomaganie działalności instytucji, organizacji, stowarzyszeń i osób fizycznych służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz rozwiązywaniu problemów narkomanii.	50.000 zł, w tym 2.000 zł na przeciwdziałanie narkomanii
5.	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego i inne działania w tym zakresie.	1.000 zł
6.	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i inne działania w tym zakresie, w tym pomoc społeczna osobom uzależnionym, dotkniętym ubóstwem, wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym.	3.000 zł, w tym 1.000 zł na przeciwdziałanie narkomanii
7.	Działalność Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Koordynatora „Gminnego Programu”.	26.000 zł
RAZEM		215.000 zł, w tym 10.000 zł na przeciwdziałanie narkomanii

* Planowany koszt realizacji poszczególnych zadań może ulec zmniejszeniu lub zwiększeniu pod warunkiem nie przekroczenia ustalonej kwoty

ogólnej kosztów. Zmiany te mogą wynikać z:

- braku oczekiwanych inicjatyw ze strony instytucji, placówek i osób fizycznych,
- konieczności podjęcia działań w sytuacjach nagłych, wynikających z aktualnych potrzeb społecznych,
- konieczności wsparcia określonych zadań w większym niż zaplanowanym zakresie.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

Krzysztof Będkowski